

ДАРЕНА

*Роман за скритите
български съкровища*

© Ина Ясипова, *автор*

За контакт: inayassipova@gmail.com

© Фиделия Косева, *дизайнер на корицата*

© Сиела Норма АД

София • 2025

ISBN: 978-954-28-4931-5

Ина Ясипова

ДАРЕНА

 ciela

„Всичко бъдещо съществува в миналото.“

Труман Капоти

Пролетта в село Елици беше като вълшебна приказка. Камен и Яна седяха на двора пред къщата си, слушаха омайното чуруликане на птичките и съзерцаваха пробуждането на природата – джанките вече се бяха покрили с бели цветчета, а дрянът грееше в яркожълто. Яна допиваше кафето си, а Камен четеше мейлите на лаптопа си и от време на време изсумтяваше. Младата жена вече се беше научила да разчита по тона на изсумтяването дали е доволен, или изнервен.

Малкият Боян тичаше по двора и играеше с котарака Василий.

– Хм... – измърмори Камен и се загледа в екрана, сякаш се опитваше да проумее какво е прочел току-що.

– Какво има? – попита Яна.

– Намерили са професор Миланов мъртъв в апартамента му. Изглежда, че става дума за насилствена смърт.

– Археолога Миланов?

– Да. Моят учител. Преди три дни се чухме, звучеше бодър и весел.

– Обир ли е било?

– Не казват.

Телефонът на Камен иззвъня и на дисплея му се изписа непознат номер.

– Да, моля.

– Камен Василев? – чу се строг мъжки глас от отсрещната страна.

– Аз съм.

– Росен Стоянов от Държавната агенция за национална сигурност. Обаждам се във връзка с убийството на професор Антон Миланов.

– С какво мога да бъда полезен?

– В телефона на покойника видях, че често сте разговаряли. Реших, че може да ни насочите към някаква следа. Елате в агенцията да поговорим.

– Ще дойда, разбира се. Но не живея в София. Мога да дойда утре. Работите ли вече по някаква версия за предполагаемия убиец?

– Да, но това не е за телефонен разговор.

– Разбирам. Е, утре ще се видим.

– Когато пристигнете пред сградата на ДАНС, позвънете на този номер. Аз ще слеза да ви посрещна.

Камен затвори телефона и се замисли.

– Има ли вече заподозрян за убийството? – попита Яна.

– Утре ще разбере. Но професорът открай време е в ползрението на престъпния свят. Иманярите постоянно го атакуват и го карат да им разчита карти и да им казва къде има съкровища. Доста трудно е да се опазиш от тия хора. Някои от тях са безразсъдни и са готови да стигнат докрай.

– Защо обаче биха го убили? Нали знанията му им трябват?

– Защото Миланов отказваше да сътрудничи на иманярите. Той беше идеалист, човек на чистата наука. Някои негови колеги забогатяха от това, че продаваха

на престъпници информация за археологически обекти. Професорът обаче ревниво пазеше всичко, което знае. А знаеше много.

– Подозираш, че е убит, защото е пазил някакви тайни?

– Убеден съм. Границата между официалната археология и иманярството е много тънка. Официалната археология има своя професионална етика – нейните представители гордо отстояват териториите на науката. Те смятат, че всички артефакти, скрити в земята, са достойни за цялото човечество и трябва да отидат в музея, за да опазим знанието за хората, живели преди нас.

– И аз смятам така.

– Аз също смятам така, но за да се осъществи това красиво намерение, трябва пари. Много пари. Държавни пари. Защото археологическите проучвания са скъп занаят.

– Така е. Но ако се инвестира в археология, държавата може да спечели много. Туристите обожават старини.

Камен въздъхна дълбоко.

– Властта не разбира това. От години българските археолози се борят да получат финансиране, за да извадят на бял свят стотици непроучени обекти. Но държавата не им обръща внимание. В същото време иманярите не спират да ровят. Те са оборудвани с модерна техника, имат канали, по които изнасят в чужбина намерените артефакти и ги продават на баснословни цени. Битката между официалната археология и иманярите отдавна е изгубена от археолозите.

– Това е много тъжно.

– Тъжно е – съгласи се Камен. – Но въпреки това има хора като професор Миланов, които не се примиряваха с тази ситуация. Той постоянно обикаляше археологическите конгреси по света, говореше за българското историческо наследство, търсеше финансиране. Някои от най-известните археологически открития в последните години са спонсорирани изцяло от европейски фондове и частни фондации. Благодарение на него.

– Бил е забележителен човек – отбеляза Яна.

– Беше изключителен. Освен това не спираше да търси нови източници на информация – апокрифи, стари карти, дневници.

– Къде ги е търсел?

– У собствениците им. Повечето такива документи са собственост на иманяри.

– Чакай сега, ти току-що каза, че професорът не е сътрудничил с иманярите...

– Играта му беше сложна и опасна. Той хем искаше да намира такива документи и да ги разшифрова, хем да ги използва само за научни цели и да не помага на престъпниците.

– Това възможно ли е?

– Сложна игра е. Предполагам, че все пак е давал на иманярите някаква информация в замяна на достъпа до техните находки. Там някъде вероятно се крие причината за убийството му.

– Радвам се, че вече не си археолог – каза Яна. – Това се оказва много опасна професия. Ще отидеш ли в София?

– Ще отида, разбира се. Дължа го на професора. Той беше мой учител и добър приятел. Трябва да кажа

всичко, каквото знам. Искам убиецът му да бъде разкрит и да получи възмездие.

Малкият Боян дотича запъхтян.

– Мамо, жаден съм – каза. Бузите му бяха зачервени от буйните игри с котарака.

Яна стана и отиде до чешмата да му налее вода. Камен отново се загледа в лаптопа си.

– Обаче планът ми току-що се промени – каза Камен. – Тази нощ иманяри са взривили входа на Вълчановата дупка до изворите на Тъмната река. Един от тях е загинал.

– Какво означава това?

– Означава, че докато агентите от ДАНС си чоплят носовете в кабинетите си, убийците на професора вършеят из страната и никой не ги търси. – Лицето на Камен пламна от гняв. – И вероятно изобщо нямат намерение да ги търсят. Не мога да оставя нещата така. Тръгвам.

– Камене, това е лудост – извика Яна. – Това не е твоя работа, това е работа на полицията.

– Както виждаш, полицията отказва да я върши. Налага се да я върша аз, колкото и да не ми е приятно.

– Това са опасни престъпници. Могат да те убият.

– Няма да ме убият. Аз им трябва.

– Какво? – разтвори широко очи Яна.

– Яна, аз знам почти всичко, което професорът знаеше. Той постоянно споделяше с мен. И съм сигурен, че е убит заради това, което откри преди няколко месеца.

– Какво е открил?

– Сега нямам време да ти обяснявам. Трябва да тръгвам, преди тия идиоти да са взривили всички пещери.

Камен затвори лаптопа и стана от масата.

– Отивам да си приготвя багажа.

– Идвам с теб – заяви Яна.

– Не можеш да дойдеш с мен. Кой ще гледа Боян?

– Ще го оставим при баба Стойка.

– Яна, опасно е да идваш. Ще се справя сам.

– Знам, че ще се справиш, но искам да дойда – настоя Яна. – Искам да съм до теб. Така както ти беше до мен миналата година, когато търсех седемте български тайни.

– Да, тогава аз се забърках неканен в твоето странно приключение – засмя се Камен.

Яна прегърна здравето тяло на Камен и го погледна в очите.

– Е, сега ще ми позволиш аз да се забъркам в твоето – каза.

* * *

Свечеряваше се. Слънцето беше слязло ниско над полегатите хълмове на Сакар планина и обагреше в розово и оранжево току раззеленилите се гори. По това време на годината вечерите бяха хладни и свежи.

Отец Хрисант излезе пред пещерата и се загледа в залеза. Монашеското му расо бе посивяло от времето досущ като рехавата му брада. Старецът присви очи. В далечината се чуваха звънците на стадата овце, които се прибираха в кошарите от паша. Високо над дъбовата гора кръжеше сокол в търсене на закъсняла плячка.

Хрисант се прекръсти, затвори очи и замърмори под носа си вечерната молитва.